

der rijke landen zou uitmaken, d.w.z. de inkomensstijging die de inwoners van deze economisch ontwikkelde landen jaarlijks ongeveer genieten ²⁵⁾).

Wij hebben dus gezien, dat de ontwikkelingslanden niet door uitbreiding van hun exporten er naar redelijke verwachting in zullen kunnen slagen, hun volkshuishoudingen van de nodige kapitaalgoederen te voorzien, maar dat buitenlandse hulp noodzakelijk zal zijn.

Deze buitenlandse kapitaalverstrekkingen zijn ook nog om een andere reden van belang, welke ten nauwste verband houdt met de toekomstige structuur van de wereldhandel. Men komt veelvuldig de opvatting tegen, dat de ontwikkelingslanden hun proces van economische ontwikkeling kunnen versterken en versnellen met behulp van handelspolitieke maatregelen van protectionistische aard. Verschillende argumenten worden hiervoor aangevoerd, waarvan de voornaamste in het kort besproken zullen worden.

Veelal heerst in de ontwikkelingslanden de gedachte, dat het goed is om de invoer van consumptiegoederen met een luxe karakter te belemmeren, teneinde op deze wijze de import van kapitaalgoederen te kunnen vergroten, en aldus de reële kapitaalvorming en het productievermogen van het land te versterken. Bedacht dient evenwel te worden, dat dit alleen het geval is, indien met de importbelemmering tegelijkertijd de binnenlandse spaarquote wordt vergroot ²⁶⁾. Anders immers zal het deel van het inkomen, dat niet meer voor de aankoop van buitenlandse consumptiegoederen wordt benut, besteding zoeken in de richting van importvervangende consumptiegoederen, ten koste van binnenlandse investeringen, of ten koste van de voortbrenging ten behoeve van de export ²⁷⁾. Nu zal door een systeem van binnenlandse vergunningen tot aankoop, maar vooral door inflatie, de toeneming van de besparingen wel ten dele kunnen worden afgedwongen, en in zoverre is de maatregel dus juist. Aan deze oplossingen kleven echter weer andere, voldoende bekende, bezwaren voor richting en omvang van de binnenlandse productie en de investeringen.

Vervolgens wordt het heffen van invoerrechten, of meer in het algemeen, het treffen van beschermende maatregelen, ook wel ver-

²⁵⁾ Tinbergen: t.a.p. blz. 120/121.

²⁶⁾ R. Nurkse: „Problems of Capital Formation in Underdeveloped Countries” (1953) blz. 113.

²⁷⁾ De mogelijkheid, dat hiertoe productiefactoren worden aangewend, die tevoren niet werden benut („disguised unemployed”) kan wel worden verwaarloosd.